

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט"ז אב תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין עט.
דף היומי בהלכה: מסימן קנ"ד אמצע סעיף י"א 'מומר' עד סעיף ט"ו.
מוסר: אהבת חסד - אות ח' עד אות י'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבושה "יש מתבייש אם ימנע" שער האהבה "ויאהב רעיו"

**"אם זה טוב לך ככה, שהעץ יקרום על הרכב
שלך, אין בעיה. אנחנו חייבים לעשות את זה
עכשיו בשבת. ולך אסור לסרב פקודה"**

יהודי שאינו שומר תורה ומצוות אך מקפיד על שמירת שבת שילם על השמירה 25 אלף שקל נזק בעקבות
כך שסירב להזיז את רכבו בשבת קודש. הסיפור המלא, והאם הביטוח מכסה את הנוק?

העץ, ויכרתו אותו במוצאי שבת.
חזרתי ומסרתי לשוטרים את דברי הרב. אבל למרבה הכאב,
הם לא הסכימו לחכות. "זו בחירה שלך", אמר אחד מהם. "בכבוד",
הוסיף השוטר השני, "אם זה טוב לך ככה, שנכרות את העץ על
הרכב שלך, אין בעיה. אנחנו חייבים לעשות את זה עכשיו. אסור
לסרב פקודה".

הם נהיו צדקנים כאלו ודואגים כאלו, שחס וחלילה לא ייפול
העץ על אף אחד. רק לשבת הם לא דאגו, ואני, מה אני אגיד לכם,
הם ניסרו את העץ ואת הלב שלי ביחד, על שכנה יהודים עושים
ביום השבת.

העץ נפל בדיוק על הרכב שלי, והוא נמערך לגמרי. זהו רכב
בשווי עשרים וחמישה אלף שקל, ואני אומר לכם שאני שמחתי
כמו שלא שמחתי אף פעם, על ששילמתי בשביל השבת עשרים
וחמש אלף שקל!.

אחרי הצהריים באו הנכדים שלי לבקר, וראו שהמצב רוח שלי
זה לא משהו רגיל. היתה לי באמת תחושה טובה, והם שאלו אותי,
"סבא, למה אתה כל כך שמח? אני לקחתי אותם לחלון, הראיתי
להם איך האוטו קבור מתחת לעץ, וסיפרתי איך לא הסכמתי
בשום אופן להזיז את הרכב, וגם לא לתת את המפתחות, כי
היום שבת! וכך גם הנכדים שלי ידעו שעל שבת שומרים, גם אם

סיפור על גודל קדושת שמירת השבת מתפרסם השבוע בעלון
'השגחה פרטית' שם אברך מספר סיפור על אדם שאינו שומר
תורה ומצוות שסירב להזיז את רכבו בשבת קודש.

וכך מספר האברך: לחברת הביטוח שאשתי עובדת בה, הגיע
טלפון מיהודי שאינו שומר תורה ומצוות. הוא הציג את עצמו
כחילוני, אבל סייג מיד: "שבת אני שומר!" וכך סיפר: בשבת
בבוקר דופקים אצלי בדלת כמה שוטרים, ואומרים לי ככה: "יש
פה, ליד הבית שלך, עץ שעומד לקרוס. זאת סכנה, ואנחנו צריכים
לכרות את העץ". "מה זה קשור אליי?" שאלתי.

"זה קשור, כי הרכב שלך חונה ליד העץ, ואנחנו קוראים לך
להזיז את הרכב לפני שהעץ ייפול עליו". "היום שבת", אמרתי
להם, "ובשבת אינני מזיז את הרכב". "אין בעיה", אמר שוטר אחד
מביניהם, "תן לי את המפתחות, ואנחנו נזיז את הרכב".

הסתכלתי עליהם לרגע. חשבתי, שהרי הם יהודים לא פחות
ממני, ולמה שאתן להם לחלל שבת? אמרתי, "אני לא יודע אם
מותר לי לתת לכם את המפתחות. אני הולך לשאול על זה את
הרב שלי".

הם חיכו, אני הלכתי לרב, והרב אמר שזה לא מצב של פיקוח
נפש, ואסור לי לתת את מפתחות הרכב בשביל שהם יזיזו אותו.
אם באמת נראה שמצב העץ כה רעוע, ששימו מחסומים סביב

יצליח היהודי להוציא מהעירייה, אם בכלל, אבל זה לא משנה. כי הזכות של שמירת שבת, היא יותר מכל מה שהוא ירוויח או יפסיד, וכשהיהודי כמוהו זוכה לייקר כך את השבת, זה מחייב את כולנו. "זכור קדוש לנו בזכות יקרת היום, שמור נא אותנו ביום זה ובכל יום..."

האיש סיים את סיפורו, ואמר: "עכשיו אני שואל בקשר לביטוח, איך אני מקבל את דמי הנזק על הרכב". בחברת הביטוח אמרו, שלסוג כזה של נזק אין כיסוי, והם ממליצים לתבוע את העירייה. הסיפור עומד כרגע בשלב הזה. עדיין לא ידוע כמה כסף

בחורי הישיבות חזרו לביתם באשקלון והנה רואה האמא של משפחת דוהני, בחור ישיבה ברחוב עם כובע וחליפה, כשכל-כולו אומר ארשת רצינות ויראת-שמים. "היא שאלה את אחת השכנים לפשר המראה הזה? והיא הגיבה לה בזלזול: 'עזבי אותם, הם חרדים, זה לא בשבילך'

סיפור מטלטל על משפחה שלימה שהזרה בתשובה הודות להתנהגות הולמת של בן ישיבה בבין הזמנים • להתענג בתענוגים שביבי היוזק ואמונה באספקלריה אקטואלית

מיועדת לבני עדות המזרח. היה לו שם תלמיד בשם 'אברהם דוהני' שהגיע מאשקלון, משפחה מסורתית שהסוכנות שלחה אותם לבתי ספר ממלכתי-חילוני, והדבר כאב מאד לאמא שלא ידעה מה לעשות. בימי בין הזמנים, בחורי הישיבות חזרו לביתם באשקלון והנה רואה האמא של משפחת דוהני, בחור ישיבה ברחוב עם כובע וחליפה, כשכל-כולו אומר ארשת רצינות ויראת-שמים.

"היא שאלה את אחת השכנים לפשר המראה הזה? והיא הגיבה לה בזלזול: 'עזבי אותם, הם חרדים, זה לא בשבילך'. היא לא וויתרה, כי המראה הנפלא של הבחור עם הלבוש המלא וההתנהגות הרצינית כבש את ליבה. היא עשתה שיעורי בית וביררה הרבה, עד שהחליטה כי הבנים שלה ייראו בדיוק כמו הבחור הזה. אברהם בנה הגדול נשלח ללמוד ב'עטרת צבי' באשדוד, ואחריו כל הבנים הלכו לישיבות רציניות וצמחו לתפארה.

"חלפו שנים וחותני רבי שמחה כבר עבר למסור שיעורים בישיבת 'בית שמעיה' בבני-ברק. באחד הימים נכנס אליו אברך עם זקן ופאות בלוויית בנו הבחור הצעיר, למבחן קבלה בישיבה. האברך מביט על חותני ומפיו מזדעקת השאלה: 'הרב זוכר אותי?' ואז הזדהה כאותו 'אברהם דוהני' מאשקלון... הוא סיפר לחותני שכיום כל האחים שלו אברכים תלמידי חכמים, וכל האחיות שלו נישאו לאברכים יראי-שמים, ועכשיו הוא מגיע להכניס את הדור החדש בין כותלי הישיבה החשובה הזו".

מסיים הגר"ש מילר ומסכם את הנקודה החשובה: "אותו בחור מאשקלון שחזר לביתו בימי בין הזמנים ויצא לרחוב עם הלבוש המלא, התהלך ברחובה של עיר ברצינות וביראת שמים, יעלה ברבות הימים לפני בית דין של מעלה ושם הוא יראה משפחה עניקת של עשרות נפשות הנזקפת לזכותו בכל הליכותיהם התורניות זה שנים רבות.

"הוא בכלל לא יכיר אותם ולא יידע מי הם, אבל המציאות

בשיחה מיוחדת שהתפרסמה במוסף התורני של 'המבשר' (עקב תשפ"ב) על ימי בין הזמנים בתקופה זו של חודש אב, עלתה המסקנה מפיהם של רבנים ומחנכים חשובים, כי וודאי נועדו ימים אלו רק כדי לצאת למנוחה הבנויה על אדני התורה והחסידות.

"בחור שיודע שמטרת בין הזמנים היא למנוחה בלבד ולא חלילה להתפרקות, הרי שהדבר הראשון המוטל עליו, זה לשמור שיהיה לו סדר היום. כלל זה הוא האל"ף-ב"ת שיעזור לבחורים ולאברכים שלא יגיעו חלילה בימי בין הזמנים לידי ירידה ופריקת-עול", חזר ואמר המגיד המפורסם הרה"ג רבי שלמה מילר שליט"א, שהוסיף פנינה נפלאה מאוצרו הטוב:

"שמעתי מיהודי חשוב שהיה נוכח באסיפה של וועד הישיבות לפני שנים רבות, בה דנו גדולי וראשי הישיבות האם לקצר את ימי בין הזמנים או לבטל אותם, מפני אלו שאינם יודעים כיצד ראוי לנהוג בהם. קם ונעמד המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל ואמר: 'עלינו להבין שבין הזמנים הוא זמן קריטי להתעלותם של בני הישיבות, כי באמצע הזמן שומע הבחור הרבה שיחות ודרשות על מעלת לימוד התורה בהתמדה, אבל אין לו הזדמנות לבדוק את עצמו היכן הוא עומד בזה. דווקא בימי בין הזמנים, שאז הוא משוחרר מהעול של הישיבה והוא לוקח על עצמו את ניהול סדר יומו, אז הוא בונה את האישיות שלו בדרכי התורה ואהבתה. על זה נאמר 'אין הדבר תלוי אלא בי', לקחת אחריות על עצמו כדי לבנות את האישיות שלו'".

ובכדי להעמיק את גודל החשיבות של בניית סדר יום תורני ומחייב בימי החופשה, הוסיף וסיפר הגר"ש מילר סיפור מדהים על כוחה של התנהגות ראויה בימי בין הזמנים, כראוי וכיאה לבני תורה אמיתיים:

"חותני, הרה"ג רבי שמחה סטל סיפר לי, כי לפני שנים רבות היה מגיד-שיעור בישיבת 'עטרת צבי' באשדוד, שהייתה

הדבר מחייב אותנו כבני תורה וחסידות, לקדש שם שמים בכל מקום אליו אנחנו הולכים, כי מי יודע עד היכן הדברים מגיעים.

חזקה יותר מכל דבר אחר, כי האמא העבירה את כל ילדיה לשיבות תורנית בגלל ההתנהגות המחייבת שלו בימי בין הזמנים. כמה

**בקור הנורא של מינוס חמישים מעלות, היה
עליו לנעוץ את חוט הברזל בתוך הדג. הדג
קפוא, הברזל קפוא וגם האדם עצמו קפוא. אם
ילבש כפפות - כמעט ולא יוכל לעשות דבר.
וזו היתה עבודתו של הגר"י אברמסקי זצ"ל**

הגאון רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - הכל בידי שמים חוץ מצנינים פחים

לאחר מכן היתה תקופה קצרה של שקט, עד שיום אחד הוא חזר מבית הדין, ניגש לארון הספרים בבית להוציא ספר וספר אחר נפל. הוא הרים את הספר שנפל, הביט בו, ואז פנה אל הרבנית ואמר כמשלים עם מצבו: "זהו, נגמרו ימי החסד, היום הם יבואו לקחת אותי!"

"מנין אתה יודע זאת?" שאלה האשה והוא סיפר: "היום בבית דין באה לפני שאלה הלכתית סבוכה, ופסקתי נגד אחד מגדולי הפוסקים [כמובן, היה לו על מי לסמוך]. עתה, כשהגעתי הביתה והוצאתי ספר מהארון - הספר של אותו פוסק נפל ארצה, והנני מבין מכך שהוא מקפיד עלי. לא יעזור, אפוא, כלום, היום יקחו אותי לסיביר!"

ואכן כך היה: אותו היום הגיעו שליחי השלטון הקומוניסטי, תפסו את הרב ושלחוהו ברכבת הראשונה לסיביר.

הוא הובא לסיביר, שם שרר קור נורא - מינוס חמישים מעלות, והעבודה שהוטלה עליו עם בואו לשם היתה לעשות מחרוזות של דגים.

תחת שכבת הקרח העבה, בעומק שניים ושלושה מטרים, זרם הים. היו חותכים את הקרח במקומות מסוימים ודגים משם דגים. את הדגים הללו היו שולחים לכל רחבי רוסיה, אך לפני כן היו חורזים אותם לתוך חוטי ברזל ויוצרים מחרוזות של דגים, וזו, כאמור, היתה עבודתו של הרב.

בקור הנורא של מינוס חמישים מעלות, היה עליו לנעוץ את חוט הברזל בתוך הדג. הדג קפוא, הברזל קפוא וגם האדם עצמו קפוא. אם ילבש כפפות - כמעט ולא יוכל לעשות דבר. ללא כפפות - היד נדבקה לברזל וכשניסו להזיזה - העור נקרע. היתה זו עבודת פרך כפשוטו!

פעם אחת באמצע עבודת הפרך נרדם הרב, ובחלומה הוא רואה את חמיו בא אליו ועמו יהודי הדור פנים. פונה חמיו אל אותו יהודי ואומר: "תראה את האברך הזה, כמה מסכן הוא!" והלה עונה לו: "נכון, אבל בפעם הבאה שינהג ביותר דרך ארץ כלפי גדולים ממנו!" "הוא כבר סבל רבות על מעשהו, וגם הסתמך על פוסקים אחרים כשפסק נגד דעתכם", אמר חמיו. "טוב" - הסכים השני - "אני מוחל לו", ובזה הסתיים החלום.

והסיר ה' ממך כל חלי (ז, טו)

אחת הברכות המובטחות לשומר את מצוות התורה היא, שיסיר ה' ממנו את מחלות הגוף, ולא יזדקק לרפואה ולרופאים.

אולם דבר זה - שמירה מפני החולי - תלויה גם באדם עצמו, כפי שדרשו חז"ל במסכת עבודה זרה (ג ע"ב) "דאמר רבי חנינא: הכל בידי שמים חוץ מצנינים פחים, שנאמר: 'צנים פחים בדרך עקש, שומר נפשו ירחק מהם'."

וכתב התוספות (ד"ה 'הכל בידי שמים'): "פירוש: כל המאורעות הבאות על האדם מידי יום בידי שמים הם, ואין אדם יכול להרחיק נפשו מהן, חוץ מצנינים פחים - קור וחום."

הצטננות היא דבר שבידי האדם. אמנם עליו להתפלל שלא יחלה, אך יחד עם זאת מוטלת עליו החובה לשמור על עצמו. בימי החורף הקרים יצא חוץ לביתו רק כשהוא לבוש היטב בבגדים חמים, כי ההצטננות, ה"צנינים פחים", הינה תוצאה ישירה מחוסר זהירות של האדם ואי נקיטת אמצעי ההגנה הנדרשים מפני הקור. כך גם בענין החום. על האדם להיזהר שלא להינזק מחום השמש, וכשיוצא לטיול וכדומה, ינקוט בכל אמצעי הזהירות הנדרשים [משחת שיזוף, מי שתיה מרובים וחשיפה מועטת ככל האפשר לשמש]

רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, מגדולי הרבנים בדור האחרון, חי ברוסיה בעת שלטון הקומוניסטים.

בזמן ההוא גירשו השלטונות את כל הרבנים לסיביר הקפואה, ורק הרב אברמסקי הצליח איכשהו להתחמק מגזירת הגירוש, הרבה הודות לאשתו, הרבנית, שהיתה כשרונית מאוד ועשתה כל מיני טעדיק בעיניו.

פעם אחת, נודע לה ששליחי השלטון אמורים להגיע לביתם. היא ביקשה מבעלה הגדול רשות והחביאה אותו בבוידעם. כשהגיעו הקומוניסטים ושאלו היכן הוא, ענתה בכעס מעושה: "בעלי? אדרבה, תמצאו אותו! כך ברח לו מהבית והשאיר אותי לבד" ועוד הוסיפה כמה מילות גנאי... ההצגה היתה מושלמת והרשעים השתכנעו שהרב איננו.

כך: "רבונו של עולם, צינים פחים בידי אדם, שומר נפשו ירחק מהם. אבל כאן אין הדבר תלוי בי, אינני יכול להישמר. לכן מבקש אני ממך שאתה תשמור עלי שלא אצטנון!"
ואכן - כך הוא סיפר - על אף שבטבעו היה מפונק, ומידי שנה כשרק התחיל החורף כבר החל לסבול מהצטננויות חוזרות ונשנות - בסיביר הקפואה הוא לא הצטנון אפילו פעם אחת! מדוע? כי הוא פנה לקב"ה וביקש שישמור עליו.
(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוק האור)

הרב אברמסקי נייער משנתו ולפתע מגיע שליח ומודיעו שעליו להתייצב במשרד המחנה. כשהגיע לשם נאמר לו על ידי הפקיד, שמהיום והלאה לא יצטרך לעסוק במלאכת חריזת הדגים אלא יחלק לחם - עבודה קלה הרבה יותר. לא חלף זמן רב והוא השתחרר לגמרי משם עקב לחץ בינלאומי גדול שהופעל על השלטונות.
וסיפר הרב אברמסקי, שכשהגיע לסיביר וראה את הקור הנורא השורר שם, הבין מיד ששום סוודר או מעיל, חמים ככל שיהיו, לא יעילו לו לשומרו מפני הצטננות. הוא פנה אפוא אל הקב"ה ואמר

אותו יהודי הפתיע גם את עצמו כשצעק אל החיילים המצרים: "כולם לרדת! להרים ידיים, כולם!" הוא לא הצליח להבין, למה הם שומעים בקולו ולא יורים בו מיד, אבל הוא המשיך לתת להם פקודות - "כולם להשתטח על הארץ, עכשיו!" וכולם השתטחו...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על "לא בכוחי ולא בעוצם ידי ~ בעזרת השם נעשה ונצליח"

לוקח איתו רק את הרובה שלו. פתאום ראה מולו משאית מלאה חיילים מצרים, שמתקדמת לכיוון ישראל. הוא רצה לירות לעבר החיילים, אבל פחד מוות תקף אותו כשגילה שהרובה לא יורה! משהו השתבש במנגנון.

המצב היה נואש. הוא היה בטוח שהוא עומד למות, ושהחיילים המצרים עוד רגע יגיעו למוצבים הישראליים, ה' ישמור. פתאום הוא מצא את עצמו מסמן למשאית לעצור. הנהג של המשאית באמת עצר.

אותו אדם הפתיע גם את עצמו כשצעק אל החיילים, "כולם לרדת! להרים ידיים, כולם!"

הוא לא הצליח להבין, למה הם שומעים בקולו ולא יורים בו מיד, אבל הוא המשיך לתת להם פקודות - "כולם להשתטח על הארץ, עכשיו!" וכולם השתטחו.

דקות ספורות לאחר מכן הגיעה תגבורת, וכל החיילים המצרים נלקחו בשבי.

אף אחד לא הבין איך זה קרה - אדם אחד, עם רובה מקולקל, הביס כעשרים חיילים עם תחמושת כבדה.

הוא שאל את המפקד של החיילים המצרים: "תגיד, למה בכלל עצרתם? למה הרמתם ידיים? למה לא יריתם בי מיד?" אמר לו המפקד: "חשבנו שגדודים שלמים עומדים מאחורך. היינו בטוחים שאנחנו עומדים למות".

פתאום נכנסה בהם אימתה ופחד... כשהקב"ה גוזר, אפשר לנצח צבא גדול גם בלי שום ירייה של רובה.

"וברכתך בכל אשר תעשה" - אני עושה את ההשתדלות שלי, אפילו עם רובה שכלל אינו יכול לירות...
הקב"ה שומר עלינו, וכפי שנאמר בשיר השירים (ב, ט): "הנה

וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנּוֹתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חַיִּל (ת, יח)

התשועה - מאת ה' בלבד!

התורה מזהירה אותנו אזהרה גדולה מפני מחשבות של "כוח ועוצם ידי!"

הקב"ה עושה איתנו הרבה מאד טובות וחסדים, ועלינו לזכור שכל הטובה והשפע שיש לנו הם מאת ה' יתברך, מרוב אהבתו וחסדו עימנו. אסור לנו לטעות ולחשוב ח"ו מחשבות של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", אלא רק השי"ת "הוא הנותן לך כח לעשות חיל!"

בפסוק לקמן (טו, יח) נאמר: "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה". אנחנו עושים מעשים של השתדלות, אבל התוצאה היא מאת ה'. יש לצבא טילים ומטוסים מתקדמים, אבל לא הם מביאים את הניצחון. התשועה היא רק מאת ה'.

איך מנצחים במלחמה?

"ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" (שמות יד, יד) - אתם תתפללו, וכך תנצחו.

"אלה ברכב ואלה בסוסים, ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר" (תהלים כ, ח) - הם סומכים על הרכב ועל הסוסים, ואנחנו פונים אל ה', ומתפללים אליו ובוטחים רק בו, כי ממנו הישועה, ואז התוצאה היא: "המה כרעו ונפלו, ואנחנו קמנו ונתעודד!"

לנצח עם רובה שלא יורה

אדם אחד מקיבוץ חילוני סיפר מעשה מפליא, שאירע עימו במלחמת יום הכיפורים:

המצב בשטח היה נורא. כל אלו שהיו איתו בטנק נהרגו, והוא נשאר יחידי מכל הקבוצה. הוא הצליח להיחלץ מהטנק, כשהוא

זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים". תפקידנו הוא לקיים "שובה אלי ושובה אליכם". הקב"ה דורש מאיתנו לשוב אליו, להידבק בו ולבטוח בו, ולדעת שהכל מאיתו יתברך.

"כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל!"

גדול הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים

כתב בספר "מעלות המדות" (עמ' נג): "אשריהן יראי שמים ההולכים בדרכי הא-ל ונהנין מיגיעו, אשריהן בעולם הזה וטוב להם לעולם הבא, כעניין שנאמר (תהלים כח, א-ב): 'אשרי כל ירא ה' ההולך בדרכיו. יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך'". וכוונתו למה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ח ע"א): "אמר רבי חייה בר אמי משמיה דעולא: גדול הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים, דאילו גבי ירא שמים כתיב: 'אשרי איש ירא את ה'', ואילו גבי הנהנה מיגיעו כתיב: 'יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך' - אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, ולגבי ירא שמים 'וטוב לך' לא כתיב ביה".

נשאלת השאלה: אם אותו אדם הנהנה מיגיע כפיו אינו ירא שמים, במה הוא גדול? אם אין בו יראת שמים, והוא מחלל שבת ואוכל טריפות - הוא רשע! אין ספק, שהגמרא לא התכוונה לומר על אדם כזה שהוא גדול יותר מירא שמים. אם כן, מה כוונת הדברים?

לימדונו כאן חז"ל יסוד גדול ביראת שמים ובמדת הביטחון בה':

אדם ירא שמים, שאין לו אבא מיליונר, לא נפלה עליו איזו ירושה ענקית וגם אין לו הכנסה גדולה שנכנסת באופן קבוע לחשבון הבנק שלו - אדם כזה נושא עיניו אל הקב"ה שיתן לו פרנסתו. הוא יודע שאם הקב"ה לא ייתן לו פרנסה, לא יהיה לו במה לכלכל את בני ביתו. הוא זוכר תמיד שהכל מאת ה', וממילא הוא עושה את רצון הבורא יתברך, מייחל אל ה' ומודה לו על כל חסדיו.

גם כאשר אותו אדם עובד לפרנסתו, הוא אינו סומך על עצמו כלל, אלא יודע שכל מה שהוא משתכר מיגיע כפיו - אינו אלא מהקב"ה, והוא מודה לו יתברך שנתן לו את היכולת לעבוד ולהביא פרנסה לבני ביתו.

אדם הנהנה מיגיע כפיו, ויש לו יראת שמים - דרגתו באמונה ובביטחון גבוהה יותר משל אדם ירא שמים שפרנסתו קבועה ומובטחת. אצל הנהנה מיגיע כפיו מתקיים "בזעת אפיך תאכל לחם", אך הוא יודע, שלא הזעה שלו היא המביאה את הפרנסה, אלא גזרת ה'. על ידי כך הוא מתחזק תמיד באמונה ובביטחון בה'.

רק בעזרת ה'!

אם אדם חושב, חלילה, מחשבות כפירה של "כוחי ועוצם ידי", ההצלחה מסתלקת ממנו בעולם הזה, ויורש גיהנם לעולם הבא. מסופר על אליהו הנביא, שפגש בסוחר שוורים שהלך לשוק

לקנות עגלים, ובידו צרור כסף גדול.

שאלו אליהו הנביא: "יהודי, לאן אתה הולך?"

אמר לו: "פני מועדות אל השוק, שם אקנה לי שוורים".

אמר אליהו הנביא: "אמור 'בעזרת ה'' אקנה שם שוורים".

העשיר, שלא ידע שאלהו הנביא הוא המדבר עימו, היה עז פנים ואמר לאליהו הנביא: "למה לי לומר בעזרת ה'? הרי יש בידי סכום עצום של כסף. רק מי שאין לו כסף, צריך להגיד בעזרת ה'..."

המשיר העשיר בדרכו, והגיע ליריד. מצא שוורים ועגלים משובחים, ושמח על המקח הטוב שבא לפניו, אך כשבא לשלם תמורתו, גילה שאין לו פרוטה. כל כספו הרב נעלם, כנראה חמד אותו גנב זריז.

הלך העשיר וחפש, שאל את העוברים והשבים אולי מצאו את צרור כספו, אך כל הכסף נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. התחיל העשיר לבכות בכי תמרורים, אך גם הבכי לא עזר לו, וחזר לעירו כלעומת שבא.

פגש אותו אליהו הנביא ושאלו: "האם קנית את השוורים והעגלים?"

"לא", אמר העשיר. "כל כספי נעלם. לא נותרה לי פרוטה שחוקה".

אמר לו אליהו הנביא: "אתה הסרת מבטחך מה' יתברך ושמת מבטחך בכסף, ומן השמים לימדוך שלא הכסף מביא את הפרנסה".

ישנם אנשים שמשתכרים כסף רב בעסקה טובה, או מקבלים משכורות גבוהות, אך הם נותרים בעניות ובחוסר כל, כי ברכת ה' אינה שורה בכסף.

אומרת לנו התורה הקדושה: "וזכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל". תזכור תמיד, שרק מאת ה' הכוח והיכולת "לעשות חיל" בכל ענין וענין.

מי שמאמין שהכל מאת ה', ובוטח בה' - הקב"ה ישלח ברכה במעשי ידיו. אבל הסומך על כוחו ועוצם ידו ח"ו - ייכשל ויפול.

לא סומך על החנות אלא על ברכת ה'

הכרתי אדם אחד, חילוני בעברו, שהיה מאד מוכשר. הוא למד באוניברסיטה, וקיבל תואר בראיית חשבון, תואר במתמטיקה, ובכלכלה, ובעוד מקצועות. שנים-עשר מקצועות שונים הוא למד, אבל היה חסר כל.

שאלתי אותו: "איך זה? שנים-עשר מקצועות למדת - ואין לך שום פרנסה?"

אמר לי: "אני לא מצליח להתפרנס, לא יודע למה".

אבא שלו, שהיה ירא שמים וקובע עיתים לתורה, היתה לו חנות קטנה, וזכה לפרנסה בשפע ממנה.

לימים נפטר האב, והוריש את החנות לבנו היחיד.

אמר לי הבן: "לא הצלחתי להתפרנס ככלכלן וכרואה חשבון,

ואצליח להתפרנס מחנות קטנה ומסכנה?!"

אמרתי לו: "אביך לא סמך על החנות, הוא סמך על ה' יתברך. הוא נהנה מיגיע כפיו, מתוך יראת שמים. **אם תבין שהכל מאת ה', תהיה לך יראת שמים ותתחיל לשמור שבת ולקיים מצוות - תזכה גם אתה להצלחה."**

בהדרגה התחזק אותו יהודי ביראת שמים ובקיום מצוות. הוא התחיל לקבוע עתים לתורה, ובניו לומדים בתלמוד תורה. לאחר זמן בא ואמר לי: "מאז שהתחזקתי ביראת שמים ובקיום מצוות, אני זוכה לשפע של פרנסה, ומה שחשוב הרבה יותר - אני מודה לה' יתברך, שכיון אותי לדרך הישרה!" (רבי ראובן אלבז שליט"א - משכני אחרך)

רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, סיפר כי פעם עלה למונית בדרכו להר הזיתים, נהג המונית היה יהודי ירא שמים ושומר מצוות, חביב ונעים הליכות. כשעברו ברחוב צלאח א-דין אמר הנהג: "הכביש הזה הוא המקום שבו אני מודה לה': "הדבר הכי טוב בחיי אירע לי בכביש הזה!"

ניסיונות העולם הזה

למען ענתך לנסתך לדעת את אשר בלבבך (ח, ב)

מעשי ה' - לטובתנו

העולם הזה הוא עולם הניסיון. חיי אף אחד אינם קלים כאן, הקב"ה מנסה אותנו ורוצה לדעת איך נתנהג במצבים השונים שיארעו לנו במהלך חיינו.

אחד מן הניסיונות הגדולים הוא, לזכור שכל מה שעושה ה' הוא לטובתנו. גם כאשר יש לאדם ייסורים וחולי, בר מינון, או נפילה בכל עניין אחר - מטרתם אינה אלא להיטיב לו.

רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, מראשי ישיבת "כוכב מיעקב"- טשעבין בירושלים, היה גאון בתורה, קדש קדשים.

הוא סיפר כי פעם בקשו ממנו לעלות להר הזיתים כדי להצטרף למניין שעולה לקברו של יהודי ערירי וגלמוד, וכדי להגיע לשם עצר מונית.

נהג המונית היה יהודי ירא שמים ושומר מצוות, חביב ונעים הליכות. כשעברו ברחוב צלאח א-דין אמר הנהג: "הכביש הזה הוא המקום שבו אני מודה לה': ברוך שהבאת אותי למקום הזה! הדבר הכי טוב בחיי אירע לי בכביש הזה!"

התעניין הרב מה אירע לו באותו כביש, והנהג סיפר: "הייתי פרש במשטרה ושימשתי כשוטר תנועה. עבדתי קשה, לא היה לי לא יום ולא לילה. מדי יום הריצו אותי לכל מיני מקומות - לפיזור הפגנות ולארגון תנועת הכבישים בכל מיני מקומות שבהם הרמזורים לא עבדו. לא אחת ולא שתיים אירע שעבדתי בשבת. מה יכולתי לעשות?"

"אבל ה' יתברך ריחם עלי. פעם עמדתי בכביש הזה על הסוס שלי, ופתאום הגיחה מאי שם מכונית משא, נכנסה בסוס בכל העוצמה והרגה אותי. אני, כמובן, נפלתי ונפצעתי קשה. במשך ששה חודשים שכבתי בבית חולים, ובחסדי שמיים החלמתי ושבת היתה כשאני מקבל על עצמי עול מלכות שמים.

"קבלתי סכום מסוים כפיצויים מהמשטרה, ובכסף הזה קניתי לי מונית שממנה אני מתפרנס. בחסדי ה' עלי, חיי השתנו לחלוטין. אני מקפיד ללכת לשיעורי תורה, שם אני לומד הלכות ומיישמן בזו אחר זו. אני שומר שבת בהידור גדול, כבר בשעה אחת בצהרי יום שישי אני בבית והמונית חונה. איני לוקח שום נסיעה בשעות הללו! את השבת כולה אני עושה בחברת בני משפחתי, כשאני מקדיש את כולה להתקדמות ולעלייה בתורה וביראת שמים."

"המקום הזה, שבו כמעט קיפחתי את חיי ונעשיתי שבר כלי" - סיים הנהג - "הוא זה שהחיה אותי!"

ישנם מצבים בחיי האדם שבהם הוא מגיע כמעט לשפל המדרגה, אולם "מאין - יבוא עזרי", דווקא מתוך המצב הגרוע הזה - בא עזרו, ומתוך הצרה באה הרווחה.

לא תמיד אפשר לזהות בקלות את טובת ה', כאותו נהג היודע להצביע על המקום שבו נהיה בן אדם וחיי השתנו לטובה. לפעמים אדם חושב: למה הביא עלי הקב"ה צרות כאלו? מה כבר עשיתי?

ואינו מעלה בדעתו, שה' יתברך נוהג אתו ברחמים גדולים מאד, ומוביל אותו אל הדבר הטוב ביותר עבורו.

אדם צריך לדעת לקבל את כל מה שעושה לו ה' בסבר פנים יפות ומתוך אמונה בו יתברך, רק כך יזכה לראות ישועות, ניסים ונפלאות.

אותו נהג מונית יכול היה לבכות על כל מה שאיבד באותו מקום - משרה רמה במשטרה, משכורת גבוהה וביטחון כלכלי, לא כמו נהג מונית שאף פעם אינו יודע לצפות את משכורתו. אך הוא בחר לראות את ישועת ה' - את התורה שהוא זכה בה, את המשפחה הנפלאה שהוא זוכה לגדל, את החיים השפויים והיפים, את בית הכנסת שלו, את שיעורי התורה ואת הדף היומי. בזכות אמונתו בה' יתברך שיעשה לו רק טוב - זכה לראות את הטוב נעשה!

המעביר על מידותיו

ניסיון נוסף ועצום שעומד לפתחנו, הוא ניסיון בין אדם לחברו. קשה לאדם לוותר ולהעביר על מידותיו, אולם שכרו של העושה זאת עצום.

הרב גניחובסקי סיפר, שהגיע אליו אדם שסבל קשות מחמיו, אשר ירד לחייו ממש. הוא הזיק לו במסחרו, ואם לא די בכך גם דיבר עם אשתו בגנותו, הרס את שלום הבית שלו, עד שהידרדרו הדברים והגיעו לידי גט ופירוק המשפחה. גם אחרי נתינת הגט המשיכו הרדיפות על לא עוול בכפו. מדי פעם היו מוצאים דבר נוסף לחייבו ולרדת לחייו. אם לא די בצרות הללו, הוא חלה במחלה חשוכת מרפא.

הלך אותו יהודי הלך ובכה, מבלי להבין מה רוצה הקב"ה ממנו? הוא מתפלל שלוש תפילות ביום, לומד תורה, מקפיד לשמור ככל יכולתו. מה עוד עליו לעשות ולתקן?!

הגיע אל הרב גניחובסקי ושפך לפניו את מר לבו. אמר לו הרב: "יש לי שתי תרופות בדוקות ומנוסות, שאם תעשה אותן יתהפך כל מצבך לטובה -

"האחת - תקבל על עצמך לראות בכל ביזיון שיבזו אותך ובכל רדיפה שירדפו אותך משהו שהגיע אליך מאת הקב"ה, ולא מידי אותה משפחה קשה.

"והשניה - תתפלל על חמיך, אשר רדף אותך, שה' יצליח את דרכו ויעזור לו, ותתפלל על גרושתך שיהיה לה רק טוב בחיים".

היהודי פקח זוג עיניים - איך אפשר לעמוד בדבר כזה? אמר לו: "זוהי העברה על המדות. מי שמעביר על מידותיו - מעבירין לו על כל פשעיו. הקושי עצום ונורא, אבל במו עיניך תראה שהתרופות הללו יועילו לשנות את הכל.

היהודי שמע לעצתו, והחל להזכיר את חמיו ואת גרושתו בתפילותיו ולבקש על הצלתם, וראה זה פלא - כעבור תקופה הבחין כי אין שום דיון חדש שאליו הוא מוזמן, וגם בית המשפט לאחרונה לא שלח לו שום הודעה חריגה.

זמן לא רב אחר כך הודיע לו הרופא כי ישנה תרופה ניסיונית למחלה חשוכת המרפא שלו. הוא קיבל את התרופה, והמחלה נעלמה כלא היתה...

אם לא די בכל זאת, הצליח להמציא בעבודתו כמתכנת המצאה גאונית ופטנט שהפך אותו למיליונר, ועד מהרה התחתן והקים מחדש את ביתו, כשהוא עצמו יושב ולומד כחמש שעות בכל יום, ובכספו תומך בעשרות אברכים מדי חודש בחודשו! מצבו התהפך מקצה אל קצה, וכל זאת בזכות קבלת הביזיונות באהבה והיכולת למחול מחילה גמורה בכל לבו על כל מה שעשו לו.

אם רעב שונאך האכילהו לחם

הוויתור הוא אחד הדברים הקשים, אך את עבודת המדות הזו רוצה מאתנו הקב"ה. "אם רעב שונאך" - אדרבה, "האכילהו לחם" (משלי כה, כא).

החיים בעולם הזה אינם קלים, זהו עולם הניסיונות, שבו בוחן אותנו הקב"ה, ועלינו ללמד את עצמנו להיות בעלי מדות טובות, ולמגר ולעקור את המידות הרעות שבתוכנו.

יהודי בא לרב לשפוך את מר לבו ולבקש עצה טובה. במשך שנים הוא עובד במשרד ממשלתי מסוים, והנה הובא לשם מנכ"ל חדש, והלה יורד לחייו בכל צעד ושעל. דברים שנהג לעשות במשך שנים אינם מוצאים חן בעיניו. הוא מעיר לו ללא הרף: "לא היית צריך לעשות כך וכך, בפעם הבאה תשאל אותי...", אך כשהוא שואל - תמיד הוא גוער בו על כך...

ציטט לו הרב את הפסוק "אם רעב שונאך...", והורה לו: בכל פעם שיעיר לך תודה לו על כך. תאמר לו: 'אתה מחיה אותי בהערות שלך! אתה ממש משמח אותי! כמה שאתה צודק'...

בתחילה הרימו עמיתיו לעבודה גבותיהם בפליאה: מה פשר המשפטים הללו? הרי מדובר בעלילות שווא ממש! במקום להתרפס לפניו, עליו להחזיר לו מנה אחת אפיים.

אך כעבור חודשיים בלבד הוא הגיע אל הרב וסיפר כי המצב השתנה לגמרי. הוא מצדו מודה לבוס על כל הערה וקונה לו מתנות יום הולדת, והמנכ"ל מעניק לו עוד ועוד סמכויות. היחס ביניהם התהפך במאה ושמונים מעלות!

אדם שינהל את חייו באופן של ויתור והכנעה, תוך כדי העברה על המדות, יגלה כי חייו התהפכו לחיים אחרים.

(רבי ראובן אלבו שליט"א - משכני אחרין)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייו

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

"אמור לי", פנה לפתע הגביר אל המוכר. "מדוע ויתרת לי לפתע על חמש מיליון הדולרים? הלא רק רגעים ספורים קודם לכן לא הסכמת להוריד במחיר אף לא דולר אחד?!"

חמש מיליון דולר בזכות כובע וחליפה

חמש מיליון דולר, ובעוד שהמוכר ביקש חמש מיליון דולר נוספים, ביקש הגביר לשלם חמש מיליון דולר פחות. הויכוח נמשך והגביר כבר חשב להיכנע ולסגור את העסקה, אך אז הוא נזכר שעליו לברך ברכת המזון.

"תן לי מספר רגעים לחשוב", ביקש מהמוכר. לאחר מכן קם ממקומו ונטל את ידיו במים אחרונים, לבש את הכובע והחליפה והחל לברך ברכת המזון.

והנה כשסיים לברך, פנה אליו המוכר: "אנחנו מדברים כאן על עסקה של עשרות מיליונים ומתווכחים על חמש מיליון? קיבלת את ההנחה. הבה נתקדם ונסגור את העסקה!"

ואכן הם לחצו ידיים והעלו על הכתב את פרטי העסקה. "אמור לי", פנה לפתע הגביר אל המוכר. "מדוע ויתרת לי לפתע על חמש מיליון הדולרים? הלא רק רגעים ספורים קודם לכן לא הסכמת להוריד במחיר אף לא דולר אחד?!" "כשראיתי שאתה לובש את הכובע והחליפה, הבנתי שאתה עומד לעזוב את המקום כיון שאינך מעוניין להכנע", השיב המוכר. "אמרת לי לעצמי שאם כך, לא כדאי לפוצץ את העסקה על סכום שכזה".

הגביר רק רצה לברך ברכת המזון, אך התקיים בו הפסוק "ברכת ה' היא תעשיר", ובזכות ההידור שנהג בו - הרוויח חמש מיליון דולר!

(רבי גואל אלקריף שליט"א - הגדת שש באמרתך)

וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ (ח, י)
בספר "רבי חיים" על רבי חיים קניבסקי זצ"ל, מובא סיפור מדהים המלמד אותנו על חשיבותה של ברכת המזון וההידור בה: יהודי עשיר למד את דברי השולחן ערוך (אורח חיים צא) שכאשר אדם עומד בתפילה, עליו להיות לבוש בצורה מכובדת, מפני שבאותה שעה הוא עומד לפני מלך מלכי המלכים. מכיון שחשיבותה של ברכת המזון היא כתפילת שמונה עשרה, סבר הגביר שכשם שלצורך התפילה הוא לובש כובע וחליפה, כך עליו לברך ברכת המזון כאשר הוא לבוש כובע וחליפה. אך אז עלתה בו מחשבה: "הרי כאיש עסקים מרבית העסקאות שלי נסגרות במסעדות, ואני יושב גם עם חילונים וגויים שלא יבינו מה פשר הלבוש הזה. אולי אני פטור מכך?".

הוא החליט לעלות אל רבי חיים, ולהציג לפניו את השאלה. "איני מבין את דבריך", השיב לו רבי חיים. "הרי הסגולה הבדוקה ביותר לעשירות היא ברכת ה', כפי שנאמר בפסוק (משלי י, כב) 'ברכת ה' היא תעשיר', ומבאר החיד"א שהכוונה לברכת המזון, והמברך אותה בהידור זוכה לעשירות. חלק מצורת ההידור בברכת המזון היא ללבוש בעת הברכה כובע וחליפה!" הגביר סבר וקיבל, והחל לנהוג כך, על אף הקושי שבדבר. ואז הגיעה לפתחו עסקה גדולה שבה הוצע לו לרכוש באמריקה בנין גדול בעשרות מיליוני דולרים. הוא ישב עם המוכר למשא ומתן במסעדה, ובסיום הארוחה חצץ ביניהם סכום של

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדרך היומי

כיצד הגיב מלמד דרדקי שחפץ 'נחת' על שולחנו?

גיטין דף עט

וזרקו לה

שח לי איש נאמן מן העיר ניו יורק רבתי, הלא הוא רבי ישראל יעקב פולק הי"ו, מלמד דרדקי (כתה ד') רבות בשנים בבורו פארק, כמה עניינים בטיב החינוך. בין הדברים סיפר על ילד אחד בכתתו, שבאמצע השיעור חמד

ראה גודל צערו וחרטתו של הילד, שניגש ברעד ובמורא לבקש סליחה, במצב כזה לא היה צורך עוד להוסיף ולכעוס עליו. "ובלבי פנימה לימדתי עליו זכות, שסוף סוף ילד הוא ילד... ועושה לעיתים טעויות גם קשות יותר..."

חלפו כמה שנים מאותו מקרה, הילד גדל והתבגר, ומכתה ד' הגיעה עד מהרה לגיל בר מצוה, הוא כבר עזב את החיידר וחגיגת בר המצוה שלו נערכה בעת לימודיו בישיבה קטנה. בימים שלפני חגיגת בר המצוה, כשעסקו בחלוקת ההזמנות, הגיע יום אחד במיוחד אל החיידר ונכנס בהפסקה לכתה ד'.

הרבי זכר אותו היטב ושמח לקראתו. לאחר ששאלו לשלומו ולחוק לימודיו, הגיש הנער בהתרגשות את ההזמנה המהודרת, תוך שהוא מוסיף, ש"על אף שלא נהוג כל כך להזמין לבר מצוה את כל המלמדים משנים קדמוניות... אבל מוכרח אני להודות שדמותו של הרבי הנערץ מלווה אותי כל השנים, ואיני יכול לשכוח את אותו מקרה קשה, כאשר בתוכי כבר התכוננתי לגרוע מכל... והנה הרבי לא כעס ולא התרגש על כלום! אדרבה, עוד פייסני והרגיע את רוחי. ההתנהגות הנאצלת הזו היא תמיד נר לרגלי, ולפיכך באתי במיוחד להזמין את הרבי לבר מצוה!"

(מתוך 'טיב המעשיות' - שמיני)

לו לצון וזרק לחברו חפץ מסוים, אך להוותו ברגע האחרון החטיא את המטרה, והצעצוע זינק לעבר שולחנו של הרב עצמו... ואם לא די בעסק ביש זה, 'קפץ' לו אותו צעצוע לעבר ספל הקפה המלא של הרבי, שהיה מונח על השולחן בדיוק על יד 'דפי העבודה', שזה עתה הודפסו בשביל ילדי הכתה... כחץ מקשת נהפכה הכוס על הדפים, כולם נרטבו ונספגו מן הקפה שנשפך, ויצאו מכלל שימוש.

הילד ישב על מקומו המום ונסער, הוא החוויר והסמיק חליפות בראותו את אשר חולל כאן על שולחן הרבי... הכתה כולה נעצרה בהפתעה, ועיני כל הילדים נשואות היו אל הרבי, לבחון כיצד יגיב על מקרה חמור שכזה.

לאחר כמה רגעים של הפתעה ושל שקט מתוח, התעשת הילד וקם ממקומו בבושה גדולה. בפיק ברכים ניגש אל שולחנו של הרבי, הוא התנצל מעומק לב וביקש סליחה ומחילה.

להפתעתו ולהפתעת כל ילדי הכתה, הרבי נשאר שקט ושלו, ובמקום לכעוס ולהתרגז החל להרגיע את הילד ולנחמו: "לא קרה כלום", אמר, "הנה מנקה אני את השולחן כאן, ותכף ידפיסו שוב את דפי העבודה! יכול הנך לחזור למקומך, והכל על מקומו בא בשלום".

הסביר לי ר' ישראל יעקב טעמו ונימוקו שבהנהגה זו, כאשר

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם מותר בימינו לקרוא דברי תורה לאור נרות בית הכנסת?

דברי חול בבית הכנסת. ובימינו, שיש בבית הכנסת תאורה מלבד אור הנרות - יתכן שאסור לקרוא אף דברי תורה לאור הנרות, כיון שיתכן שהנרות לא הוקדשו אלא למטרת כבוד בית הכנסת, ולא לקריאה לאורם.

[שו"ע קנד, יג, ומשנ"ב נב; בו"מ דרשו, 55]

נרות הדולקים בבית הכנסת, מותר לקרוא לאורם דברי תורה, ואף אם הנרות הוקדשו לכבוד בית הכנסת - כוונת המקדיש שהנרות ישמשו גם להאיר ללומדים בבית הכנסת. אולם, אין לקרוא לאור הנרות דברי חול; ואף באופן שהותנה מראש שיהיה ניתן להשתמש בנרות לצורכי חול, יש איסור 'קלות ראש' בקריאת

איבודת חפץ יקר בבית הכנסת - האם מותר לך להדליק נר מהאש שבנרות בית הכנסת כדי לחפש לאורו?

אולם אם מדובר בצורך גדול, כגון שאיבד חפץ יקר בבית הכנסת, ובית הכנסת חשוך ולא ניתן להדליק את האור, ורצונו להדליק נר כדי לחפש לאורו - מותר.

[שו"ע קנד, יד, ומשנ"ב נג, נד רנו; בו"מ דרשו, 57-58]

כשמדליקים נרות בבית הכנסת, מותר להדליק נר מנר, אך אין להעביר אש מנר לנר על ידי נר אחר של חול, כיון שבכך מדליק נר של חול מנר הקדוש בקדושת בית הכנסת. ומותר להדליק נר להבדלה, או נרות חנוכה, מנרות בית הכנסת; ויש חולקים. וכאמור, אסור להדליק נר של חול מהאש שבנרות בית הכנסת,

מהו 'מחלל שבת בפרהסיה'?

אחת נעשה כמומר. והמחלל שבת בפרהסיה באיסורים דרבנן, נחלקו הפוסקים אם נחשב כמומר. ויש אומרים שאף באיסורים דאורייתא אינו נעשה מומר במקרה שטעה וסבר שלא יענש על כך בכרת.

[שו"ע קנד, יא, ומשנ"ב מח; בו"מ דרשו, 51]

בנוגע לדינים רבים, המומר נחשב כגוי. והמחלל שבת בפרהסיה, דינו כמומר. ו'פרהסיה' היינו שמחלל שבת בפני עשרה מישראל, או באופן שידוע שיתפרסם בין עשרה מישראל. ודווקא אם עושה כן כפורק עול, ולא אם טעה וסבר שמותר לעשות כן. וכן אין דינו כמומר אלא כשרגיל בכך, ויש אומרים שאף בפעם

* חפץ המשמש לעבודה זרה אסור בהנאה. וחפץ המשמש עובדי עבודה זרה בשעת עבודתם, אך אין לו שייכות לעבודה זרה עצמה, מותר בהנאה.
* יש מבתי החרושת בחו"ל שמייצרים נרות, או מוצרים אחרים, ומדפיסים עליהם כיתוב המורה על כך שהמוצר מיועד לעבודה זרה. וכתבו הפוסקים שמותר להשתמש במוצרים אלו אף לצורכי מצוה.
* בעבר היו שהניחו בראשי החתנים את אחד מתכשיטי ספר התורה, והיו שקישטו את הכלות בכלי כסף וזהב של בית הכנסת. וכתבו הפוסקים שאסור לעשות כן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באילו מקרים ניתן לאפשר לכהן חילוני לברך ברכת כהנים?

אחרים בבית הכנסת. וכן כשמחלל שבת מחמת דוחק פרנסה וכדומה, ולא מתוך כפירה - ניתן להקל בתנאים מסוימים שלא למונעו מלברך.

[משנ"ב קכה, קלד; בו"מ דרשו, 140-142]

כהן הרגיל לחלל שבת בפרהסיא, דהיינו בפני עשרה אנשים מישראל, או באופן שידע כי הדבר יתפרסם - נפסל מלברך ברכת כהנים. ובמקרה שקיים חשש כי אם לא יאפשרו לו לברך תִּשְׁתַּכַּח הכהונה ממנו ומזרעו - אין למונעו מלברך, ובפרט אם יש כהנים

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il